

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Informácie

02/2020

Voľný pohyb tovaru v Európskej únii v kocke

Anotácia:

Materiál analyzuje právnu úpravu Európskej únie týkajúcu voľného pohybu tovaru. Z hľadiska práva EÚ je zásada voľného pohybu tovaru kľúčovým prvkom pri vytváraní a rozvoji vnútorného trhu. Je jednou zo základných zmluvných zásad (čl. 26 a 28 až 37 Zmluvy o fungovaní EÚ).

Kľúčové slová:

voľný pohyb tovaru,
Európska únia

Vypracovala: Ing. Martina Hogenová, Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

17. septembra 2020



Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:



V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.



Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

Úvod.....	4
Voľný pohyb tovaru v krajinách EÚ.....	4
Príklady obmedzení, ktoré členské štáty využívajú na reguláciu trhu.....	7
Záver	10
Použité zdroje.....	11

Úvod

Zásada voľného pohybu tovaru v Európskej únii je kľúčovým prvkom pri vytváraní a rozvoji vnútorného trhu. Je jednou zo základných slobôd ustanovených Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva o ES“). Po vstupe do platnosti Lisabonskej zmluvy bola Zmluva o ES zmenená a doplnená a premenovaná na **Zmluvu o fungovaní Európskej únie** (ďalej len „Zmluva o fungovaní EÚ“). Ustanovenia o voľnom pohybe tovaru (bývalé články 28 až 30 Zmluvy o ES) zostali nezmenené, ale boli prečíslované na články 34 až 36 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Základné ustanovenia zmluvy upravujúce voľný pohyb tovaru sú:

- **článok 34 Zmluvy o fungovaní EÚ**, ktorý sa týka dovozu v rámci EÚ a zakazuje „množstevné obmedzenia a všetky opatrenia s rovnocenným účinkom“ medzi členskými štátmi;
- **článok 35 Zmluvy o fungovaní EÚ**, ktorý sa týka vývozu z jedného členského štátu do druhého a obdobne zakazuje „množstevné obmedzenia a všetky opatrenia s rovnakým účinkom“
- **článok 36 Zmluvy o fungovaní EÚ**, ktorým sa ustanovujú výnimky zo slobôd vnútorného trhu článkov 34 a 35 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktoré sú z určitých konkrétnych dôvodov oprávnené.¹

Voľný pohyb tovaru v krajinách EÚ²

V článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ sú vymenované dôvody, ktoré by členský štát mohol použiť na **odôvodnenie vnútroštátnych opatrení, ktoré bránia cezhraničnému obchodu**: „Ustanovenia článkov 34 a 35 nevylučujú zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru odôvodnené princípmi verejnej morálky, verejným poriadkom, verejnou bezpečnosťou, ochranou zdravia a života ľudí a zvierat, ochranou rastlín, ochranou národného kultúrneho bohatstva, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu, alebo ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva.“

Judikatura Súdneho dvora EÚ ďalej stanovuje tzv. **povinné požiadavky** (napr. ochrana životného prostredia), na ktoré sa členské štáty môžu tiež odvolať pri obhajobe vnútroštátnych opatrení. Súdny dvor poskytuje úzky výklad zoznamu výnimiek v článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ, z ktorých všetky sa týkajú neekonomických záujmov.

¹ Európska komisia: Voľný pohyb tovaru - Príručka pre uplatňovanie ustanovení zmluvy upravujúcich voľný pohyb tovaru (Ref. Ares (2013)3759436 - 18/12/2013), Dostupné na <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a5396a42-cbc8-4cd9-8b12-b769140091cd/language-sk>, [cit. 11.9.2020]

² Tamtiež.

Každé opatrenie **musí zohľadňovať zásadu proporcionality**.³ Dôkazné bremeno pri odôvodňovaní opatrení prijatých podľa článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ spočíva na členskom štáte, keď členský štát poskytne presvedčivé odôvodnenie, potom je na Komisii, aby dokázala, že v konkrétnom prípade sú prijaté opatrenia neprimerané.

Nie je možné odvolať sa na článok 36 Zmluvy o fungovaní EÚ v prípade odôvodnenia odchýlok od harmonizovaných právnych predpisov EÚ. V prípade čiastočnej harmonizácie samotné harmonizačné právne predpisy pomerne často výslovne povoľujú, aby členské štáty zachovali alebo prijali prísnejšie opatrenia pod podmienkou, že sú zlučiteľné so Zmluvou. V takýchto prípadoch Súdny dvor bude musieť posúdiť predmetné ustanovenia podľa článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Aj keď je opatrenie opodstatnené podľa niektorej výnimky článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ, opatrenia **„nesmú byť prostriedkami svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu medzi členskými štátmi“**.

Druhá časť článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ je určená na zabránenie zneužívania zo strany členských štátov. Súdny dvor konštatoval, „druhá veta článku 36 slúži na zabránenie odchýleniu obchodných obmedzení na základe dôvodov uvedených v prvej vete od ich pravého cieľa a uplatneniu takým spôsobom, že budú pôsobiť diskriminačne v prípade tovaru s pôvodom v iných členských štátoch alebo budú nepriamo chrániť určité domáce výrobky“, t. j. **na zabránenie prijatiu protekcionistických opatrení**.

Zákaz uviesť na trh určitý výrobok alebo látku je najobmedzujúcejšie opatrenie členského štátu, ktoré môže prijať z hľadiska voľného pohybu. Vnútroštátne zákazy sú zamerané väčšinou na potraviny vrátane vitamínov a iných potravinových doplnkov.

Členský štát, ktorý ukladá vnútroštátny zákaz na výrobok/látku, musí preukázať nevyhnutnosť opatrenia a v prípade potreby, že uvedenie na trh predmetných výrobkov predstavuje vážne riziko pre verejné zdravie a že tieto pravidlá sú v súlade so zásadou proporcionality.

³ Európska komisia – definícia proporcionality: *Zásada proporcionality upravuje, ako Európska únia vykonáva svoje právomoci. Táto zásada funguje rovnako ako zásada subsidiarity. Podľa zásady proporcionality platí, že EÚ podnikne na dosiahnutie svojich cieľov kroky len v takom rozsahu, ktorý je nevyhnutný na dosiahnutie daného cieľa. Táto zásada je zakotvená v článku 5 Zmluvy o EÚ, ktorý ustanovuje, že: „obsah a forma činnosti Únie neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov zmlúv“*,

Dostupné na: https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/policy/what/glossary/p/proportionality, [cit. 11.9.2020]

Podnecovanie ku kupovaniu domácich výrobkov, označovanie krajiny pôvodu

Povinnosť uložená štátom uviesť vyhlásenie o pôvode vo všeobecnosti predstavuje opatrenie s rovnocenným účinkom, ktoré je v rozpore s článkom 34 Zmluvy o fungovaní EÚ. V prípadoch, keď samotné členské štáty organizujú alebo podporujú propagačné kampane zahŕňajúce označenie kvality/pôvodu, Súdny dvor rozhodol, že tieto postupy minimálne potenciálne môžu mať obmedzujúce účinky na voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi. Takýto postup, ktorý je pripravený s cieľom podporiť distribúciu niektorých výrobkov vyrobených v určitej krajine alebo regióne a v ktorom reklamný odkaz zdôrazňuje pôvod príslušných výrobkov, môže podporiť spotrebiteľov v tom, aby kupovali takéto výrobky na úkor dovezených výrobkov⁴. Rovnaké pravidlo platí v prípade označení informujúcich nie o krajine výroby, ale súlade výrobku s vnútroštátnymi normami⁵.

Pravidlá členského štátu týkajúce sa označenia pôvodu/kvality by sa mohli uznať, keby príslušný výrobok skutočne mal také vlastnosti a charakteristiky, ktoré súvisia so skutočnosťou, že výrobok má pôvod v určitej konkrétnej geografickej oblasti⁶, alebo ak pôvod označuje osobitné miesto v tradícii predmetného regiónu.⁷ Takáto povinnosť môže byť tiež oprávnená, ak by balenie alebo označenie výrobku mohlo spotrebiteľov pomýliť.

Opatrenia, ktoré podporujú alebo **uprednostňujú nákup iba domácich výrobkov**, sú opatreniami s rovnocenným účinkom podľa článku 34 Zmluvy o fungovaní EÚ. Najznámejším prípadom takéhoto podnecovania na kupovanie domácich výrobkov bola vec Buy Irish⁸, ktorá sa týkala rozsiahlej kampane podporujúcej prednostne nákup domácich výrobkov pred dovezenými výrobkami. Súdny dvor na základe toho, že kampaň bola jasným pokusom obmedziť tok dovozu, rozhodol, že došlo k porušeniu článku 34 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Členské štáty môžu organizáciám povoliť, aby podporili nákup určitých typov ovocia a zeleniny, napríklad uvádzaním konkrétnych vlastností, dokonca aj keď odrody sú typické domáce výrobky, pokiaľ sa spotrebiteľom neodporúča kupovať domáce výrobky výhradne na základe ich domáceho pôvodu.⁹

⁴ Vec C-325/00 Komisia/Nemecko, Zb. 2002, s. I-9977 („aus deutschen Landen frisch auf den Tisch“); vec C-6/02 Komisia/Francúzsko, Zb. 2003, s. I-2389;

vec C-255/03 Komisia/Belgicko, neuverejnené v Zbierke.

⁵ Vec C-227/06 Komisia/Belgicko, 2008, neuverejnené v Zbierke.

⁶ Vec 12/74 Komisia/Nemecko, Zb. 1995, s. 181.

⁷ Vec 113/80 Komisia/Írsko, Zb. 1981, s. 1625.

⁸ Vec 249/81 Komisia/Írsko, Zb. 1982, s. 4005.

⁹ Vec 222/82 Apple and Pear Development Council, Zb. 1983, s. 4083.

Príklady obmedzení, ktoré členské štáty využívajú na reguláciu trhu

V článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ sú vymenované dôvody, ktoré by členský štát mohol použiť na odôvodnenie vnútroštátnych opatrení, ktoré bránia cezhraničnému obchodu: „Ustanovenia článkov 34 a 35 nevylučujú zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru odôvodnené princípmi verejnej morálky, verejným poriadkom, verejnou bezpečnosťou, ochranou zdravia a života ľudí a zvierat, ochranou rastlín, ochranou národného kultúrneho bohatstva, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu, alebo ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva.“

Verejná morálka, verejný poriadok, verejná bezpečnosť

Členské štáty sa môžu rozhodnúť zakázať výrobok z morálnych dôvodov. Aj keď každý členský štát je zodpovedný za stanovenie noriem umožňujúcich, aby tovar bol v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami týkajúcim sa morálky, skutočnosťou zostáva, že vlastné uváženie je potrebné uplatňovať v zhode s povinnosťami vyplývajúcimi podľa práva EÚ.

Napríklad každý zákaz dovozu výrobkov, ktorých uvádzanie na trh je obmedzené, ale nie zakázané, bude diskriminačné a v rozpore s ustanoveniami o „voľnom pohybe tovaru“.

Väčšina prípadov, keď Súdny dvor priamo pripustil odôvodnenie z hľadiska verejnej morálky, sa týkala obscénnych, nemravných predmetov¹⁰, zatiaľ čo v iných veciach, v ktorých sa tiež použilo odvolanie na verejnú morálku, sa zistili iné vzájomne prepojené odôvodnenia (verejný záujem vo veciach týkajúcich sa hazardných hier¹¹, ochrana mladistvých v prípade označovania videonahrávok a DVD¹²).

Ochrana zdravia a života ľudí, zvierat a rastlín

Ochrana zdravia a života ľudí, zvierat a rastlín je najobľúbenejším odôvodnením, na základe ktorého sa členské štáty obvykle snažia odôvodniť prekážky voľnému pohybu tovaru.

Aj keď judikatúra Súdneho dvora je v tejto oblasti veľmi obsiahla, sú niektoré zásadné pravidlá, ktoré sa musia dodržiavať: nemožno sa odvolávať na ochranu zdravia, ak skutočným dôvodom opatrenia je ochrana domáceho trhu, aj keď v prípade chýbajúcej harmonizácie je na členskom štáte, aby rozhodol o úrovni ochrany; prijaté opatrenia musia byť primerané, t. j. obmedzujúce sa na to, čo je potrebné, na dosiahnutie legitímneho cieľa ochrany verejného zdravia.

¹⁰ Vec 121/85 Congate, Zb. 1986, s. 1007; vec 34/79 Henn a Darby, Zb. 1979, s. 3795.

¹¹ Vec C-275/92 Schindler, Zb. 1994, s. I-1039, bod 58 a citovaná judikatúra a vec C-124/97 Läärä a i., Zb. 1999, s. I-6067, bod 33.

¹² Vec C-244/06 Dynamic Medien, Zb. 2008, s. I-505.

Okrem toho sporné opatrenia musia byť dobre odôvodnené – poskytovať príslušné dôkazy, údaje (technické, vedecké, štatistické, nutričné) a všetky ďalšie relevantné informácie¹³.

Uplatňovanie „zásady predbežnej opatrnosti“

Zásadu predbežnej opatrnosti uplatnil Súdny dvor po prvýkrát vo veci National Farmers' Union¹⁴, aj keď sa implicitne uvádzala v skoršej judikatúre. Súdny dvor konštatoval: *„v prípadoch, keď existuje neistota o existencii alebo rozsahu rizík pre zdravie osôb, môže inštitúcia prijať ochranné opatrenia bez toho, aby musela čakať, kým sa existencia týchto rizík naplno prejaví“*.

Týmto výrokom sa vymedzujú okolnosti, na základe ktorých zákonodarný orgán (vnútroštátny, na úrovni EÚ alebo medzinárodný) môže prijať opatrenia na ochranu spotrebiteľov voči zdravotným rizikám, ktoré je možné vzhľadom na neistotu v súčasnom stave vedeckého výskumu spájať s výrobkom alebo službou.

Súdny dvor opakovane konštatoval, že členské štáty musia uskutočniť hodnotenie rizika pred prijatím preventívnych opatrení podľa článkov 34 a 36 Zmluvy o fungovaní EÚ¹⁵. Súdny dvor sa podľa všetkého uspokojí so zistením, že je k dispozícii vedecká neistota a na základe tohto zistenia sa pri rozhodovaní o tom, aké opatrenia sa majú prijať, ponecháva členským štátom alebo inštitúciám značné voľné uváženie¹⁶. Opatrenia sa však nemôžu zakladať na „čisto hypotetických úvahách“¹⁷.

Ochrana životného prostredia

Aj keď sa ochrana životného prostredia výslovne neuvádza v článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ, Súdny dvor ju uznal ako naliehavú povinnú požiadavku. Súdny dvor zastáva názor, že *„...ochrana životného prostredia je „jedným zo základných cieľov Spoločenstva“, ktorý môže ako taký odôvodňovať určité obmedzenia zásady voľného pohybu tovaru“*¹⁸

¹³ Vec C-270/02 Komisia/Taliansko [2004] ECR 1559; vec C-319/05 Komisia/Nemecko, Zb. 2007, s. I-9811.

¹⁴ Vec C-157/96 National Farmers' Union a iní, Zb. 1998, s. I-2211.

¹⁵ Vec C-249/07 Komisia/Holandsko, 2008, body 50 a 51, neuverejnené; vec C-41/02 Komisia/Holandsko, Zb. 2004, s. I-11375; vec C-192/01 Komisia/Dánsko, Zb. 2003, s. I-9693; vec C-24/00 Komisia/Francúzsko, Zb. 2004, s. I-1277.

¹⁶ Vec C-132/03 Codacons a Federconsumatori, Zb. 2005, s. I-4167, bod 61 a vec C-236/01 Monsanto Agricoltura a iní, Zb. 2003, s. I-8105, bod 111.

¹⁷ Vec C-236/01 Monsanto Agricoltura a iní, Zb. 2003, s. I-8105, bod 106; vec C-41/02 Komisia/Holandsko, Zb. 2004, s. 11375, bod 52; vec C-192/01 Komisia/Dánsko, Zb. 2003, s. I-9693, bod 49; vec C-24/00 Komisia/Francúzsko, Zb. 2004, s. I-1277, bod 56.

¹⁸ Vec 302/86 Komisia/Belgicko, Zb. 1988, s. 4607, bod 8.

Ochrana spotrebiteľa

Určité prekážky obchodu v rámci EÚ vyplývajúce z nezrovnalostí medzi ustanoveniami vnútroštátneho práva sa musia uznať, pokiaľ takéto ustanovenia platia bez rozdielu pre domáce i dovezené výrobky a môžu byť odôvodnené ako potrebné na účely uspokojenia naliehavých požiadaviek týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa alebo spravodlivého obchodu. Aby tieto opatrenia mohli byť prípustné, musia byť primerané sledovanému cieľu a tomu, že cieľ nie je možné dosiahnuť opatreniami, ktoré sú menej obmedzujúce pre obchod v rámci EÚ¹⁹.

Smernou líniou v judikatúre Súdneho dvora je, že ak dovezený tovar je podobný domácomu, vhodné označenie, ktoré sa môže vyžadovať podľa vnútroštátnych právnych predpisov, bude dostačujúce na poskytnutie potrebných informácií o charaktere výrobku. Nie je prípustné žiadne odôvodnenie z dôvodu ochrany spotrebiteľa pre zbytočne obmedzujúce opatrenia²⁰.

Dôkazné bremeno

Členský štát, ktorý tvrdí, že má dôvod oprávňujúci obmedzenie voľného pohybu, je zodpovedný za konkrétne preukázanie existencie dôvodu týkajúceho sa verejného záujmu, potreby predmetného obmedzenia a primeranosti obmedzenia v súvislosti so sledovaným cieľom. K dôvodom, ktoré členský štát uvedie, musia byť priložené primerané dôkazy alebo analýza spôsobilosti a proporcionality obmedzujúceho opatrenia prijatého týmto členským štátom, ako aj presné údaje, ktoré umožňujú podporu jeho argumentácie²¹. V tejto súvislosti sa bude považovať za nedostačujúce jednoduché vyhlásenie, že opatrenie je odôvodnené na základe jedného z uznaných dôvodov, alebo ak bude chýbať analýza možných alternatív²².

Súdny dvor však nedávno poznamenal, že dôkazné bremeno nemôže viesť k tomu, aby sa od tohto členského štátu žiadalo, aby pozitívne preukázal, že žiadne iné mysliteľné opatrenie neumožňuje dosiahnuť uvedený cieľ za tých istých podmienok²³.

¹⁹ Vec 120/78 Rewe-Zentral, Zb. 1979, s. 649, bod 8; vec C-313/94 Graffi one, Zb. 1996, s. I-6039, bod 17; vec C-3/99 Ruwet, Zb. 2000, s. I-8749, bod 50.

²⁰ Vec C-448/98 Guimont, Zb. 2000, s. I-10663 týkajúca sa francúzskych právnych predpisov vyhradzujeúcich označenie Ementál na určitú kategóriu syrov s kôrkou; vec 261/81 Rau/De Smedt, Zb. 1982, s. 3961 týkajúca sa belgickej požiadavky, aby sa margarín predával v obaloch tvaru kocky.

²¹ Vec C-14/02 ATRAL, Zb. 2003, s. I-4431, bod 69; vec C-254/05 Komisia/Belgicko, Zb. 2007, s. I-4269, bod 36.

²² Vec C-265/06 Komisia/Portugalsko, Zb. 2008, s. I-2245, body 40 až 47.

²³ Vec C-110/05 Komisia/Taliansko, 2009, s. I-519, bod 66.

Záver

Zásada voľného pohybu tovaru v Európskej únii je kľúčovým prvkom pri vytváraní a rozvoji vnútorného trhu. Je jednou zo základných slobôd ustanovených Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. Po vstupe do platnosti Lisabonskej zmluvy bola Zmluva o ES zmenená a doplnená a premenovaná na Zmluvu o fungovaní Európskej únie. Ustanovenia o voľnom pohybe tovaru (bývalé články 28 až 30 Zmluvy o ES) zostali nezmenené, ale boli prečíslované na články 34 až 36 Zmluvy o fungovaní EÚ.

V článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ sú vymenované dôvody, ktoré by členský štát mohol použiť na odôvodnenie vnútroštátnych opatrení, ktoré bránia cezhraničnému obchodu: *„Ustanovenia článkov 34 a 35 nevylučujú zákazy alebo obmedzenia dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru odôvodnené princípmi verejnej morálky, verejným poriadkom, verejnou bezpečnosťou, ochranou zdravia a života ľudí a zvierat, ochranou rastlín, ochranou národného kultúrneho bohatstva, ktoré má umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu, alebo ochranou priemyselného a obchodného vlastníctva.“*

Judikatúra Súdneho dvora EÚ ďalej stanovuje tzv. povinné požiadavky (napr. ochrana životného prostredia), na ktoré sa členské štáty môžu tiež odvolať pri obhajobe vnútroštátnych opatrení. Súdny dvor poskytuje úzky výklad zoznamu výnimiek v článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ, z ktorých všetky sa týkajú neekonomických záujmov.

Každé opatrenie musí zohľadňovať zásadu proporcionality. Dôkazné bremeno pri odôvodňovaní opatrení prijatých podľa článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ spočíva na členskom štáte, keď členský štát poskytne presvedčivé odôvodnenie, potom je na Komisii, aby dokázala, že v konkrétnom prípade sú prijaté opatrenia neprimerané.

Aj keď je opatrenie opodstatnené podľa niektorej výnimky článku 36 Zmluvy o fungovaní EÚ, opatrenia *„nesmú byť prostriedkami svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu medzi členskými štátmi“*.

Použité zdroje

1. Európska komisia: Voľný pohyb tovaru - Príručka pre uplatňovanie ustanovení zmluvy upravujúcich voľný pohyb tovaru, Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a5396a42-cbc8-4cd9-8b12-b769140091cd/language-sk>, [cit. 11.9.2020]
2. Oznámenie Komisie, Vnútrotrh pre tovar: základný kameň konkurencieschopnosti Európy, KOM(2007) 35 v konečnom znení.
3. Vec 15/79 Groenveld, Zb. 1979, s. 3409; pozri tiež vec C-12/02 Grilli, Zb. 2003, s. I-11585, bod 41.
4. Vec C-47/90 Delhaize/Promalvin (Rioja), Zb. 1992, s. I-3669
5. Vec C-108/01 Consorzio del Prosciutto di Parma a Salumifici S. Rita, Zb. 2003, s. I-5121.
6. Vec 155/80 Oebel, Zb. 1981, s. 1993.
7. Vec 121/85 Conegate, Zb. 1986, s. 1007; vec 34/79 Henn a Darby, Zb. 1979, s. 3795.
8. Vec C-275/92 Schindler, Zb. 1994, s. I-1039, bod 58 a citovaná judikatúra a vec C-124/97 Läärä a i., Zb. 1999, s. I-6067, bod 33.
9. Vec C-244/06 Dynamic Medien, Zb. 2008, s. I-505.
10. Vec C-270/02 Komisia/Taliansko [2004] ECR 1559; vec C-319/05 Komisia/Nemecko, Zb. 2007, s. I-9811.
11. Vec C-157/96 National Farmers' Union a iní, Zb. 1998, s. I-2211.
12. Vec C-249/07 Komisia/Holandsko, 2008, body 50 a 51, neuverejnené; vec C-41/02 Komisia/Holandsko, Zb. 2004, s. I-11375; vec C-192/01 Komisia/Dánsko, Zb. 2003, s. I-9693; vec C-24/00 Komisia/Francúzsko, Zb. 2004, s. I-1277.
13. Vec C-132/03 Codacons a Federconsumatori, Zb. 2005, s. I-4167, bod 61 a vec C-236/01 Monsanto Agricoltura a iní, Zb. 2003, s. I-8105, bod 111.
14. Vec C-236/01 Monsanto Agricoltura a iní, Zb. 2003, s. I-8105, bod 106; vec C-41/02 Komisia/Holandsko, Zb. 2004, s. 11375, bod 52; vec C-192/01 Komisia/Dánsko, Zb. 2003, s. I-9693, bod 49; vec C-24/00 Komisia/Francúzsko, Zb. 2004, s. I-1277, bod 56.
15. Vec 302/86 Komisia/Belgicko, Zb. 1988, s. 4607, bod 8.
16. Vec 120/78 Rewe-Zentral, Zb. 1979, s. 649, bod 8; vec C-313/94 Graffi one, Zb. 1996, s. I-6039, bod 17; vec C-3/99 Ruwet, Zb. 2000, s. I-8749, bod 50.
17. Vec C-448/98 Guimont, Zb. 2000, s. I-10663 týkajúca sa francúzskych právnych predpisov vyhradzujuúcich označenie Ementál na určitú kategóriu syrov s kôrkou;
18. vec 261/81 Rau/De Smedt, Zb. 1982, s. 3961 týkajúca sa belgickej požiadavky, aby sa margarín predával v obaloch tvaru kocky.
19. Vec C-14/02 ATRAL, Zb. 2003, s. I-4431, bod 69; vec C-254/05 Komisia/Belgicko, Zb. 2007, s. I-4269, bod 36.
20. Vec C-265/06 Komisia/Portugalsko, Zb. 2008, s. I-2245, body 40 až 47.
21. Vec C-110/05 Komisia/Taliansko, 2009, s. I-519, bod 66.